

Rozhodčí nález a právní moc

Mají-li nastat účinky právní moci a vykonatelnosti rozhodčího nálezu ve stejném rozsahu jako v případě soudního rozhodnutí, je nezbytné trvat na dodržení pravidel, jimiž se řídí doručování rozhodnutí, vydaných v občanském soudním řízení. Do okruhu procesních otázek, jejichž úprava je v dispozici stran (rozhodců), doručování rozhodnutí nepatří.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2103/2007, ze dne 28.5.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné H. C., a. s., zastoupené advokátem, proti povinné K. K., pro 9 300,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Přerově pod sp. zn. 29 Nc 263/2006, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 30. 10. 2006, č. j. 40 Co 1383/2006-15, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Shora označeným usnesením krajský soud potvrdil usnesení ze dne 21. 8. 2006, č. j. 29 Nc 263/2006-5, jímž okresní soud zamítl návrh oprávněné na nařízení exekuce na majetek povinné podle rozhodčího nálezu rozhodce JUDr. J. K. ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. H/2005/12899, a žádnému nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Dospěl k závěru, že k exekuci nařízený rozhodčí nález není formálně vykonatelný (nenabyl právní moci), neboť za situace, kdy byl doručován namísto povinné opatrovníku pro doručování, jehož jmenoval Správce seznamu rozhodců Společnosti pro rozhodčí řízení, a. s. s odůvodněním, že pobyt žalované (v tomto řízení v procesním postavení povinné) není znám, a jenž nebyl řádně ustanoven, nelze exekuční titul považovat za řádně doručovaný. Dovodil, že jmenování opatrovníka pro doručování podle § 8 odst. 9 Jednacího řádu Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., učiněné v posuzované věci Správcem seznamu rozhodců, akceptovat nelze, neboť Jednací řád v rozporu s § 13 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb. nebyl uveřejněn v Obchodním věstníku. Při absenci striktní právní úpravy v zákoně o rozhodčím řízení pak mohl rozhodce zvolit v souladu s § 30 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „zákon č. [216/1994](#) Sb.“) pouze postup vyplývající ze zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), zejména z § 29 odst. 3 o. s. ř., což však neučinil a takto nepostupoval, neboť nevyčerpal nejzákladnější informace ze svého spisu ke zjištění pobytu povinné. Jestliže rozhodce při jmenování opatrovníka účastníku řízení nevyužil dostupných možností, aby stranám rozhodčího řízení umožnil stejnou příležitost k uplatnění jejich práv v rozhodčím řízení, včetně práva strany na doručení rozhodčího nálezu, zatížil řízení vadou, v jejímž důsledku podle závěru odvolacího soudu k exekuci nařízený titul nenabyl právní moci a není tedy soudně vykonatelný.

Odvolací soud dále uzavřel, že je-li exekučním titulem rozhodčí nález, nelze na tuto situaci vztáhnout závěry rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 554/2002, neboť nejde o titul vydaný po provedeném občanském soudním řízení, v němž jsou komplexně upraveny prostředky dosažení nápravy exekučního titulu, který byl vydán v řízení, v němž účastníkovi byla postupem soudu odňata možnost jednat před soudem, včetně lhůt zákonem nastavených tak, aby tomuto účastníkovi byla dána reálně možnost, právo zákonem přiznané též uplatnit. Obdobné prostředky zákon o rozhodčím řízení neobsahuje. Zákon o rozhodčím řízení sice váže počátek lhůty tří měsíců pro podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu dle § 32 odst. 1 z důvodu uvedeného v § 31 písm. e) zákona č.

[216/1994](#) Sb. na požadavek, aby rozhodčí nález byl straně doručen, avšak splnění uvedené podmínky podstatné pro podání žaloby, z obsahu spisu o rozhodčím řízení dovodit nelze. Uzavřel tedy, že rozhodčí nález byl doručen místo žalované jejímu opatrovníkovi jmenovanému Správcem Seznamu v rozporu se zásadou, že rozhodčí řízení má být vedeno tak, aby všem stranám byla poskytnuta stejná příležitost k uplatnění práv.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla oprávněná dovoláním, jehož přípustnost vyvozuje z § 238a odst. 1 písm. d) a odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř. Zásadní význam rozhodnutí po právní stránce spatřuje v tom, že rozhodnutím řešená právní otázka je odvolacím a dovolacím soudem rozhodována rozdílně, přičemž v projednávané věci byla vyřešena v rozporu s hmotným právem. Rozdílnost rozhodovací praxe soudů opírá o právní názory obsažené v usneseních Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2002, sp. zn. 20 Cdo 1833/2002, a ze dne 25. 10. 2002, sp. zn. 20 Cdo 554/2002, z nichž dovozuje, že námitkou nezákonnosti ustanovení opatrovníka v nalézacím řízení se exekuční soud nemůže zabývat, což odvolací soud v projednávané věci nezohlednil. Soud z důvodu nesprávné aplikace § 13, § 19 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. popřel možnost stran sjednat si v rozhodčí doložce pravidla vedení rozhodčího řízení a vyloučil užití Jednacího řádu Společnosti pro rozhodčí řízení a. s.

Prostřednictvím důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci) namítá, že zkoumání podmínek (resp. nezákonnosti) ustanovení opatrovníka pro přijímání písemností nalézacího řízení (soudního či rozhodčího) účastníku neznámého pobytu, v rámci řízení exekučního, je nepřípustné s odkazem na závěry ustálené judikatury Nejvyššího soudu (20 Cdo 1833/2002, 20 Cdo 554/2002). Považuje postup rozhodce za bezvadný s tím, že v opačném případě by bylo třeba postupovat podle části čtvrté zákona o rozhodčím řízení (o zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí). Domnívá se, že z pohledu formální vykonatelnosti titulu je podstatné pouze to, zda byl řádně doručen ustanovenému opatrovníkovi; vady spočívající v nesprávném postupu při ustanovování opatrovníka (jež měl porušit zásadu v § 18 zákona č. [216/1994](#) Sb.) nelze zkoumat a napravit v rámci splnění podmínek pro nařízení exekuce, ale pouze v řízení o zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 a násl. zákona č. [216/1994](#) Sb. zahájeném z podnětu některé ze stran. Nesouhlasí se závěrem soudu, že v dané věci nelze postupovat podle Jednacího řádu Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., dohodly-li se na aplikaci těchto procesních pravidel pro vedení sporu strany v rámci uzavřené rozhodčí doložky (v daném případě obsažené v úvěrové smlouvě č. ze dne 7. 12. 2003 resp. v hlavě 8 § 13 úvěrových podmínek, jež jsou její nedílnou součástí), když tato dohoda má přednost před přiměřeným užitím občanského soudního řádu i před postupem podle § 19 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb. a rozhodce je jí vázán. Společnost pro rozhodčí řízení a. s. není stálým rozhodčím soudem, jehož statuty a řády musí být uveřejněny v Obchodním věstníku ve smyslu § 13 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb. Odmítá závěry soudu, že by postup rozhodce resp. třetí osoby (Správce seznamu rozhodců) byl nezákonný či dle zákona nemožný, když způsob ustanovení opatrovníka osobě neznámého pobytu za situace, kdy se nepodařilo doručit písemnost na poslední známou adresu účastníka, podle § 8 odst. 9 Jednacího řádu byl stranami rozhodčí doložky a rozhodčího řízení platně dohodnut podle § 19 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. (podobně jako sjednaná speciální úprava doručování včetně povinnosti oznamovat změny adresy, vyplývající z úvěrových podmínek i Jednacího řádu).

Oprávněná závěrem poukázala na odlišný charakter soudního a rozhodčího řízení, kdy rozhodce je při vedení řízení vázán ujednáním stran a soud je vázán výhradně ustanoveními občanského soudního řádu, od nichž se nemůže odchýlit; proto jsou na soudy kladeny z pohledu zjišťování pobytu žalovaného před ustanovením opatrovníka odlišné požadavky, rovněž rozsah prostředků, kterými disponuje soud v tomto ohledu, je v porovnání s rozhodcem nespočetelný (rozhodce nemá sám o sobě žádné možnosti, jak pobyt žalovaného spolehlivě prověřit a zjistit). Byl-li by rozhodce nucen postupovat při zjišťování pobytu žalovaného vždy v součinnosti se soudem, byl by popřen základní

smysl rozhodčího řízení. Navrhla, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné, protože směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 236 odst. 1, § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3, § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o. s. ř.), daný tím, že Nejvyšším soudem dosud nebyla řešena otázka nedostatku formální vykonatelnosti rozhodčího nálezu z důvodu neúčinnosti doručení povinné, bylo-li doručováno místo ní jejímu „opatrovníkovi pro doručování“, ustanovenému Správcem seznamu rozhodců v rozhodčím řízení.

Dovolání je důvodné.

Je-li dovolání přípustné, je dovolací soud povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.) i k vadám podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a) a b), odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Takové vady však z obsahu spisu nevyplývají.

Právní posouzení je ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 19 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. strany se mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení. Otázky řízení mohou být rozhodnuty předsedajícím rozhodcem, jestliže k tomu byl zmocněn stranami nebo všemi rozhodci.

Podle § 19 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb. není-li uzavřena dohoda podle odstavce 1, postupují rozhodci v řízení způsobem, který považují za vhodný. Vedou rozhodčí řízení tak, aby bez zbytečných formalit a při poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám byl zjištěn skutkový stav věci potřebný pro rozhodnutí sporu.

Podle § 30 zákona č. [216/1994](#) Sb. nestanoví-li zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Podle hlavy osmé § 6 úvěrových podmínek ke smlouvě, uzavřené mezi oprávněnou a povinným (Úvěrová smlouva ze dne 15. 12. 2003 č. 3312069051), doručování písemností mezi společnostmi a klientem se děje poštou, případně osobně. Pro doručování adresátu, který nebyl zastížen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, se použije přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu o doručování písemností fyzickým osobám do vlastních rukou, přičemž opětovné doručování zásilky doručovatelem se nevyžaduje a platí, že nevyzvedne-li si adresát zásilku do deseti dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Společnost doručuje klientovi písemnosti na adresu uvedenou ve smlouvě, nesdělí-li klient společnosti písemně adresu jinou.

Podle hlavy osmé, § 13 úvěrových podmínek veškeré spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností v rozhodčím řízení jedním rozhodcem jmenovaným Správcem, kterého jmenuje a odvolává představenstvo Společnosti pro rozhodčí řízení, a. s. a jehož funkce je upravena v organizačním řádu Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., ze Seznamu rozhodců, vedeném Společností pro rozhodčí řízení a. s., podle jednacího řádu pro rozhodčí řízení Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. ... Podpisem smlouvy potvrzuje klient, že vzal na vědomí zásady rozhodčího řízení a souhlasí, aby případné spory mezi ním a věřitelem neřešil soud, ale rozhodce, ustanovený výše popsaným způsobem a s tím, že rozhodnutí tohoto rozhodce o sporu bude ve věci konečné a na základě rozhodnutí rozhodce je možné vést exekuci. Bere dále na vědomí, že ... doručování se

provádí obdobně jako v případě písemností podle hlavy osmé § 6 této smlouvy.

Podle § 8 bodu 9 Jednacího řádu Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. platí, že jestliže se nepodařilo doručit písemnost na poslední známou adresu účastníka, který si nezvolil ani právního zástupce ani zmocněnce k přijímání písemností, aniž platí fikce doručení dle předchozího odstavce, je Správce seznamu oprávněn jmenovat mu opatrovníka k přijímání písemností.

Předpokladem formální vykonatelnosti rozhodčího nálezu je jeho účinné doručení. Nejvyšší soud již ve svém rozhodnutí ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1592/2006, uzavřel, že do okruhu procesních otázek, jejichž úprava je v dispozici stran (rozhodců), doručování rozhodnutí nepatří. Mají-li nastat účinky právní moci a vykonatelnosti rozhodčího nálezu ve stejném rozsahu jako v případě soudního rozhodnutí, je nezbytné trvat na dodržení pravidel, jimiž se řídí doručování rozhodnutí vydaných v občanském soudním řízení. Na základě tohoto závěru je třeba dovodit, že předmětem dohody účastníků ve smyslu § 19 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. nemůže být ani postup pro případ, že se účastníkovi nepodaří písemnosti podle § 45 a násl. o. s. ř. doručit. I v tomto případě je nezbytné se řídit ustanoveními občanského soudního řádu, která takovou situaci řeší.

Podle § 29 odst. 3 o. s. ř. může předseda senátu, neučiní-li jiná opatření, účastníkovi, jehož pobyt není znám, ustanovit opatrovníka. Tento opatrovník účastníka v řízení zastupuje, jemu se také doručují písemnosti s řízením související. V souzené věci však povinná opatrovníkem v uvedeném smyslu zastoupena nebyla, pouze jí byl ustanoven opatrovník pro přijímání písemností, kterého však ze způsobu jeho ustanovení nelze považovat ani za zástupce pro doručování ve smyslu § 45e o. s. ř. Na základě těchto úvah lze (shodně s odvolacím soudem) uzavřít, že povinné rozhodčí nález účinně doručen nebyl, a proto není ani vykonatelný.

Protože v souzené věci nebyl povinné opatrovník ve smyslu § 29 odst. 3 o. s. ř. ustanoven, nezabýval se již dovolací soud otázkou možnosti jeho ustanovení rozhodcem a možnosti přezkumu podmínek pro jeho ustanovení z důvodu odlišné úpravy možné nápravy v rozhodčím řízení vydaného exekučního titulu.

Dovolací soud se neztotožnil s důvodem, jenž odvolací soud vedl k závěru o vyloučení užití speciální úpravy jmenování opatrovníka k přijímání písemností, obsažené v Jednacím řádu Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., neboť tato společnost, jak vyplývá z jejího organizačního řádu, není stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona č. [216/1994](#) Sb., a není tedy vázána povinností uveřejnit svůj statut a řád v Obchodním věstníku.

Jelikož názor odvolacího soudu, který dospěl ke stejnému právnímu závěru (byť z jiných důvodů) jako soud dovolací, je správný, Nejvyšší soud, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání jako nedůvodné podle § 243b odst. 2 věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)